

ØKT LESEHASTIGHET
ØKT LESEFLYT
ØKT LESEKOMPETANSE
... PÅ 21 DAGER

Pageturner™

Bjørn Gunnar Saltnes

Fagpedagog, Cand. paed.

- Ungdomspsykiatriske institusjoner
- PPT
- Undervisningsleder for familierapiutdanning
- Redaktør og redaksjonssjef Universitetsforlaget 1988-1999
- Forlagssjef Aschehoug Grunnskole 1999-2009
- Nå konsulent i Fire as
 - Har arbeidet med Pageturner siden 2007

Lesehastighet varierer med grad av 'lesemotstand'

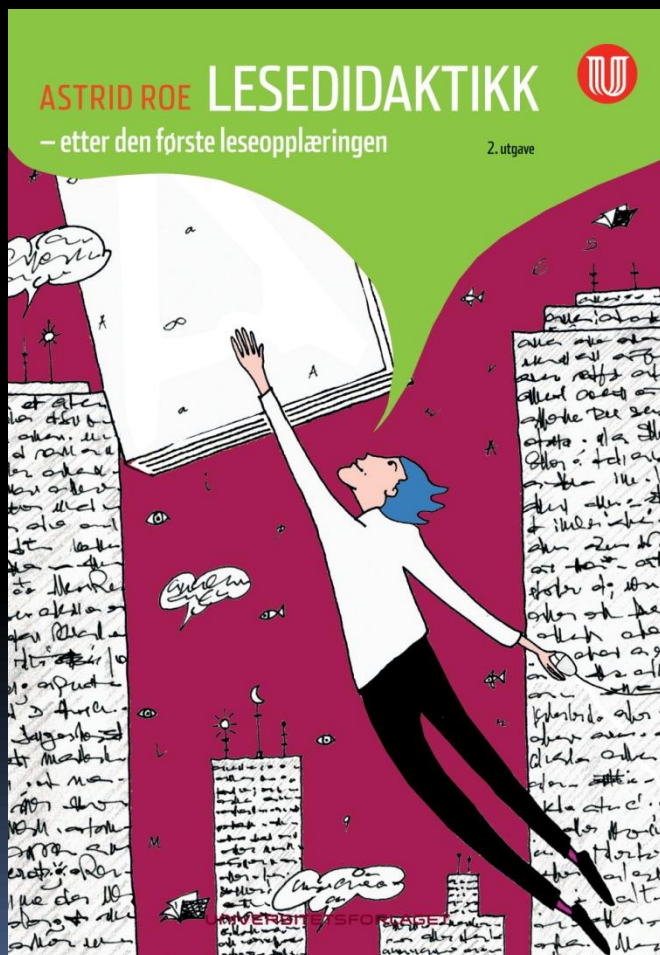

- Innholdsmessig kompleksitet
 - både i skjønnlitteratur og faglitteratur
- Grad av forkunnskaper
- Interesse / motivasjon
- Grafisk tilrettelegging.

Revidert læreplan i norsk

- *Utviklingen av leseferdigheter i norskfaget innebærer å arbeide systematisk med lesestrategier tilpasset formålet med lesingen og med ulike typer tekster i faget.*
- *Lesing i norsk innebærer at eleven skal lese ulike tekster, både for å lære og oppleve. De leste tekstene skal samtidig bidra til at eleven blir bevisst sin egen utvikling som leser og skriver.*

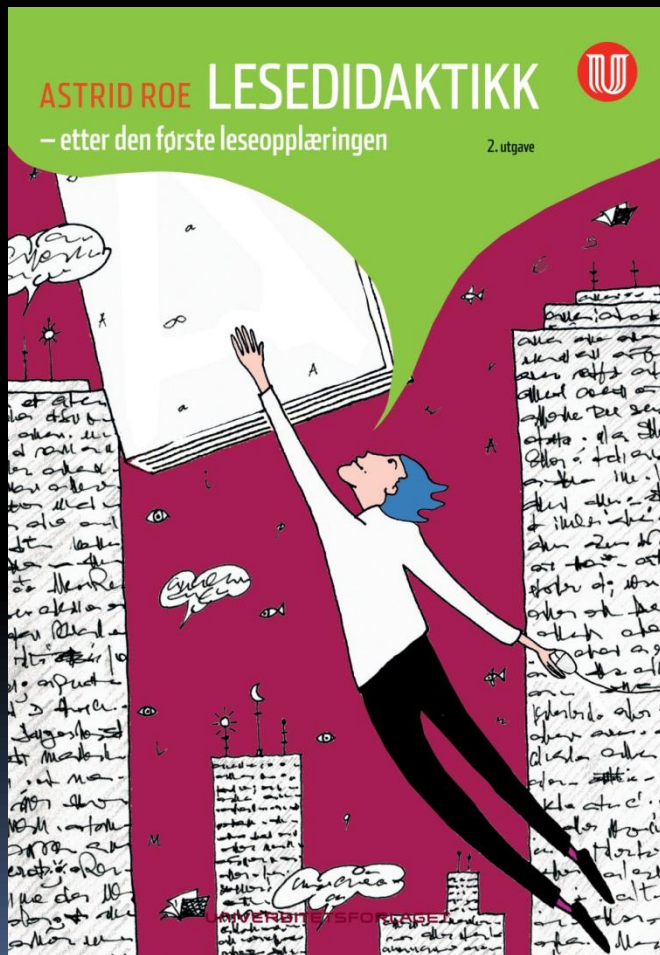
Gode lesere har gode lesestrategier

Gode lesere

- ser som regel over teksten før de begynner å lese,
- legger merke til hvordan den er strukturert
- ser spesielt på de avsnittene som de tror vil være mest relevante for målet med lesingen.

... og velger lesestrategier hele tiden

De leser selektivt,

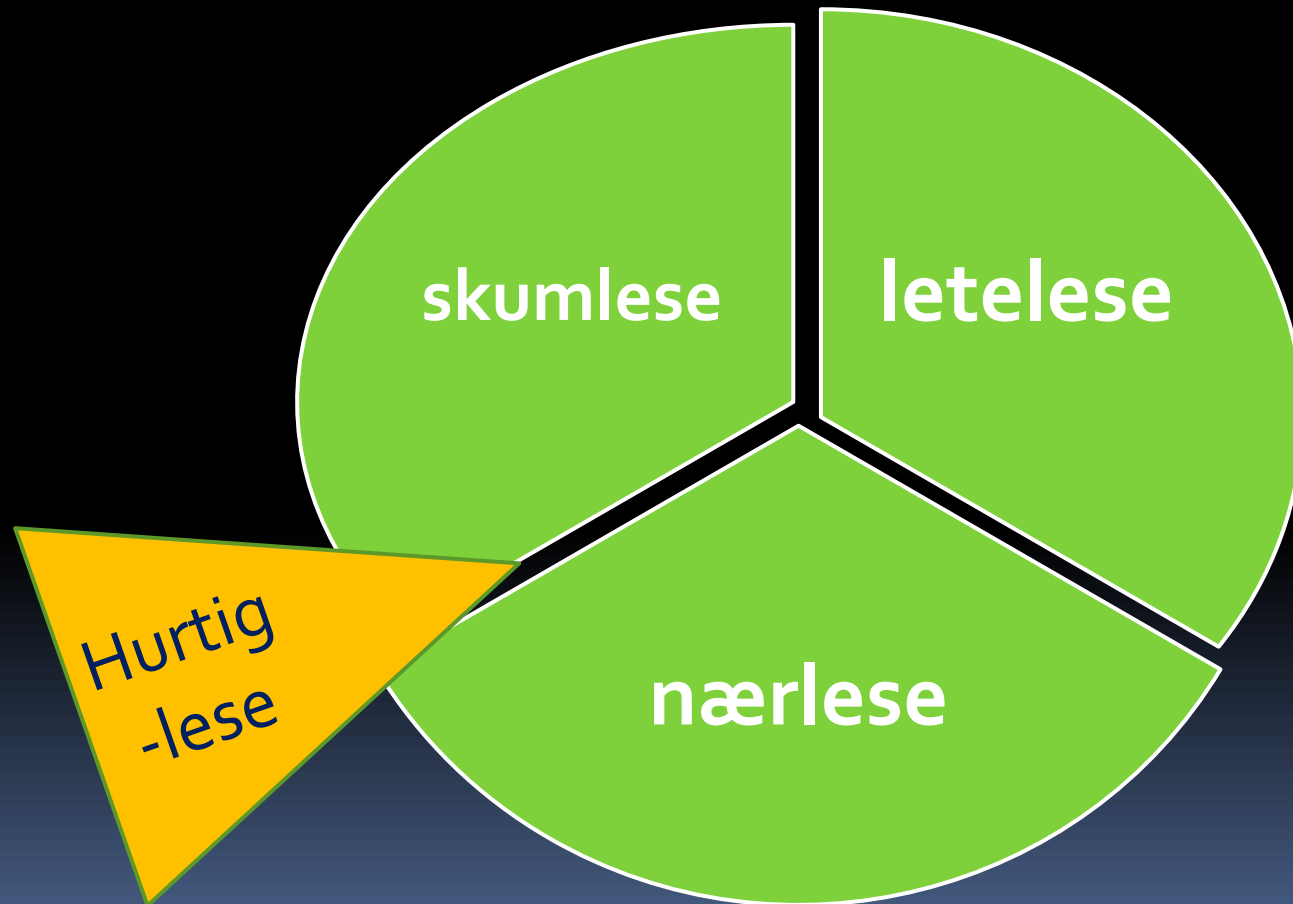
- tar stadige avgjørelser om hva de må lese nøyaktig,
- hva de kan lese raskt,
- hva de kan hoppe over,
- hva som må leses om igjen,
- OSV.

Faktorer som påvirker leseferdighet

Tove Stjern Frønes, UiO : Institutt for lærerutdanning og skoleforskning

Hvorfor skal jeg lese denne teksten? Hvordan lese en tekst?

SINTEF RAPPORT

SINTEF Teknologi og samfunn
 Gruppe for skole- og
 utdanningsforskning
 Postadresse: 7465 Trondheim
 Brevkassadresse: S.P. Andersen vei 5
 7031 Trondheim
 Telefon: 73 59 03 00
 Telefaks: 73 59 03 30
 Forfatterregisteret NO 948 007 029 MVA

Trening for utvikling av leseferdigheter Analyse av testresultater i forbindelse med treningsopplegg

TITTEL		FORFATTER(E)	
SINTEF F7277		Thomas Dahl	
GRADER DENNE SIDE		OPPROGSGIVER(E)	
Fortrolig		Per Johan Rauø programvareutvikling	
PROJEKTNR.		ANFALL SIDER OG BLAD	
500104		9 + vedlegg	
PROJEKTLEDER (NAVN, SIGN.)		VERIFISERT AV (NAVN, SIGN.)	
Thomas Dahl <i>Thomas Dahl</i>		Trond Buland <i>Trond Buland</i>	
DOCKUMENT AV (NAVN, STILLING, SIGN.)		DATO	
Thomas Dahl, forskningssjef <i>Thomas Dahl</i>		2008-06-04	

SINTEF har verifisert lesetesting av 104 elever på 9. trinn ved Rørvik skole i Rørvik kommune og Nærøy ungdomsskole i Nærøy kommune. Testingen har pågått over en periode hvor elevene har vært gjennom et treningsopplegg utviklet med tanke på å styrke leseferdigheter. Treningsopplegget har gått over én måned. SINTEF har ikke vært involvert i treningsopplegget. Det har vært gjennomført fire tester i et tidsrom på to måneder, én test ved oppstart av treningsopplegget, én midt i, én ved avslutning av treningsopplegget og én én måned etter at treningsopplegget var avsluttet.

Analysen av testresultatene viser en betydelig økning i lesehastighet hos elevene i treningsperioden, fra 209 ord i minuttet til 473. Den økte lesehastigheten beholdes også i stor grad etter at treningsopplegget er avsluttet. I den første delen av treningen er økningen mest markant, og den går da på bekostning av leseforståelse. Men over tid synes elevene å finne fram til en bedre balanse mellom lesehastighet og leseforståelse, slik at lesehastigheten kan økes betraktelig uten at det går på bekostning av leseforståelsen. Vi ser tegn til at den økte lesehastigheten representerer en automatisering av lesingen og at den dermed i det lange løp vil bidra til en bedre leseforståelse.

Resultatene tyder på at leseferdighet, forstått som evne til å lese og til å forstå en tekst, ikke bare må forstås som en kognitiv ferdighet. Gjennom trening som styrker øyets evne til bevegelse kan man i vesentlig grad forbedre leseferdighetene. Det er å anta at dersom man har problemer med den motoriske øyebewegelsen, vil det kunne hemme den kognitive delen av lesingen.

STIKKORD	NORSK	ENGELSK
GRUPPE 1	Samfunnsvitenskap	Social science
GRUPPE 2	Testing	Testing
EGENVALGTE	Leseferdigheter	Reading performance

- 94 testpersoner
 - 57 Vgs-elever
 - 29 høgskolestudenter
 - 8 voksne i arbeid
- 17 min trening i 21 dager
- Test av lesehastighet og forståelse:
 - Dag 1
 - Dag 7
 - Dag 14
 - Dag 21
 - Etter 30 dager uten trening
- Økt lesehastighet: snitt 130 %
 - 191 – 444 ord/min
- Uten tap av leseforståelse
- <http://pageturner.no/file/ci/93249703/Sintef-rapport.pdf>

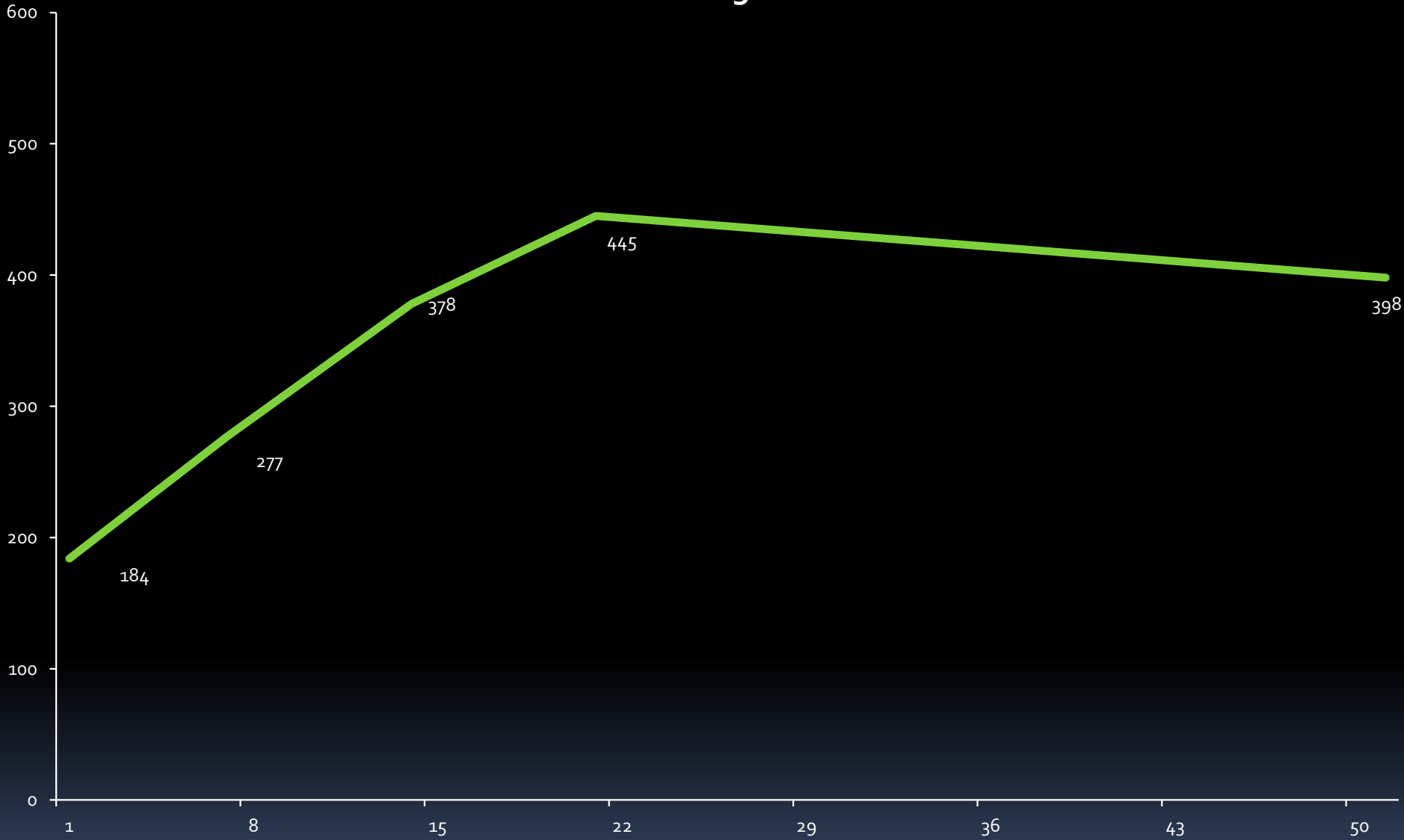
Utvikling av leseferdigheter gjennom trening
Resultater fra trening med programmet Pageturner

Thomas Dahl

SINTEF Teknologi og samfunn
 Juni 2018

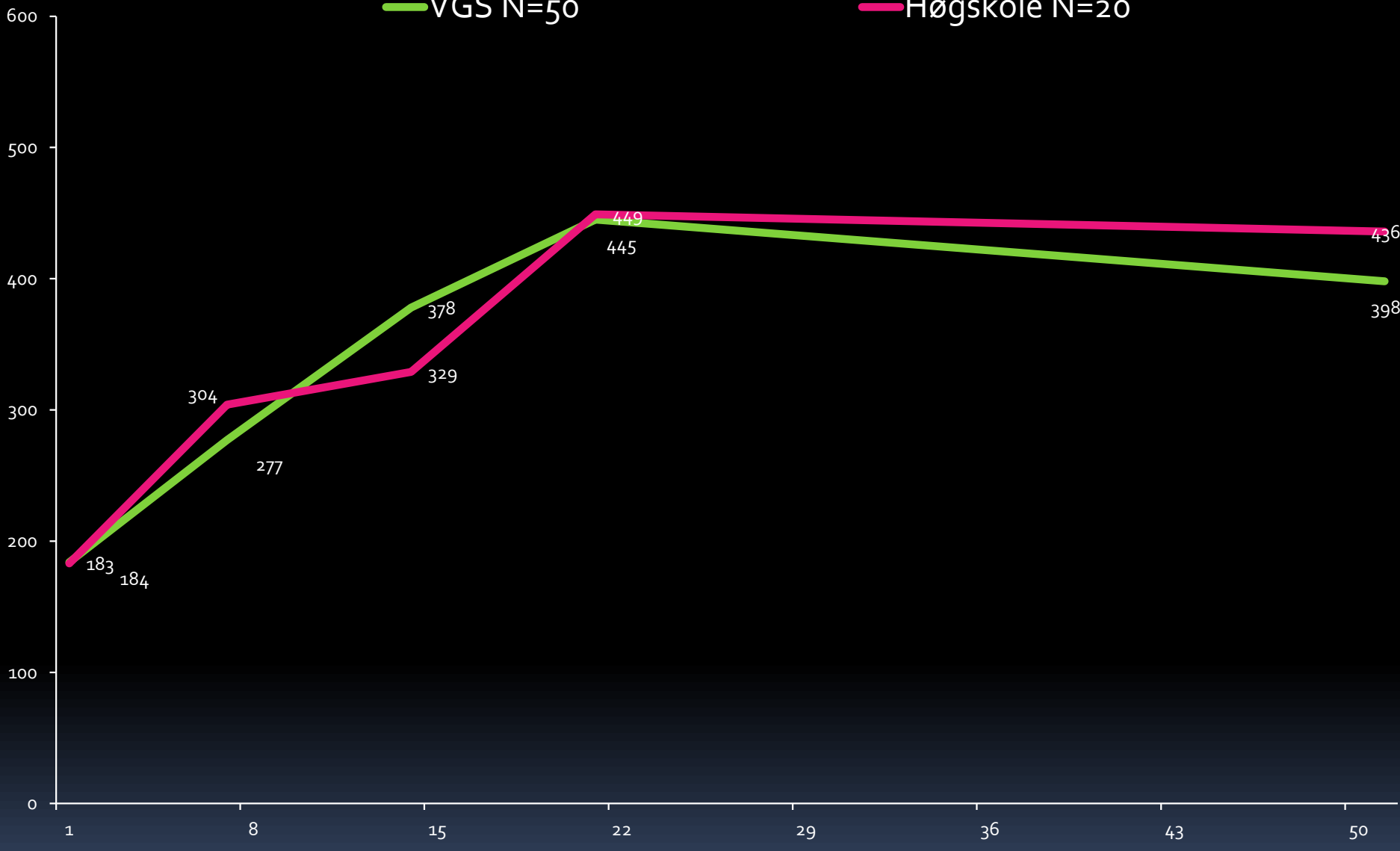
www.sintef.no

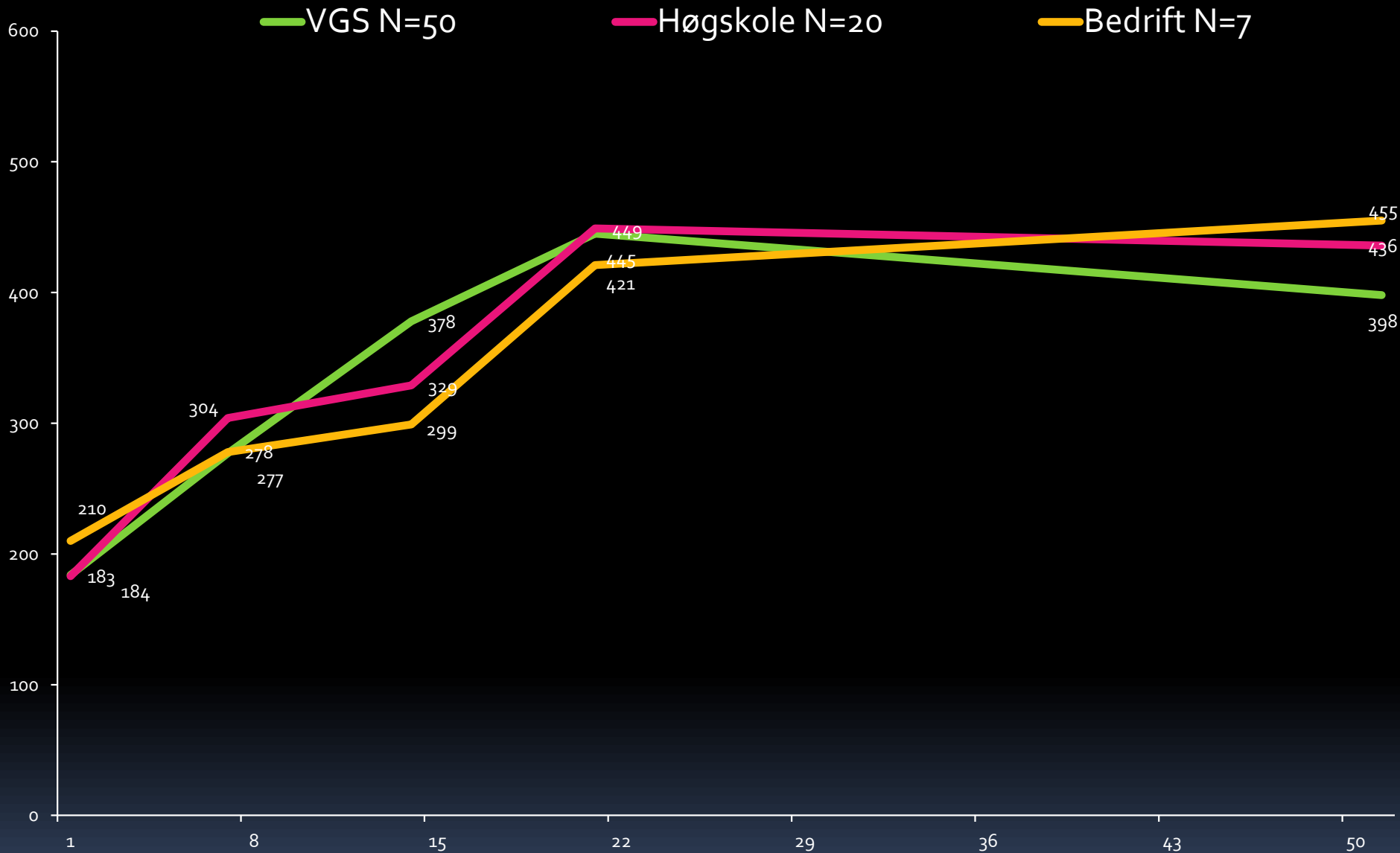
VGS N=50

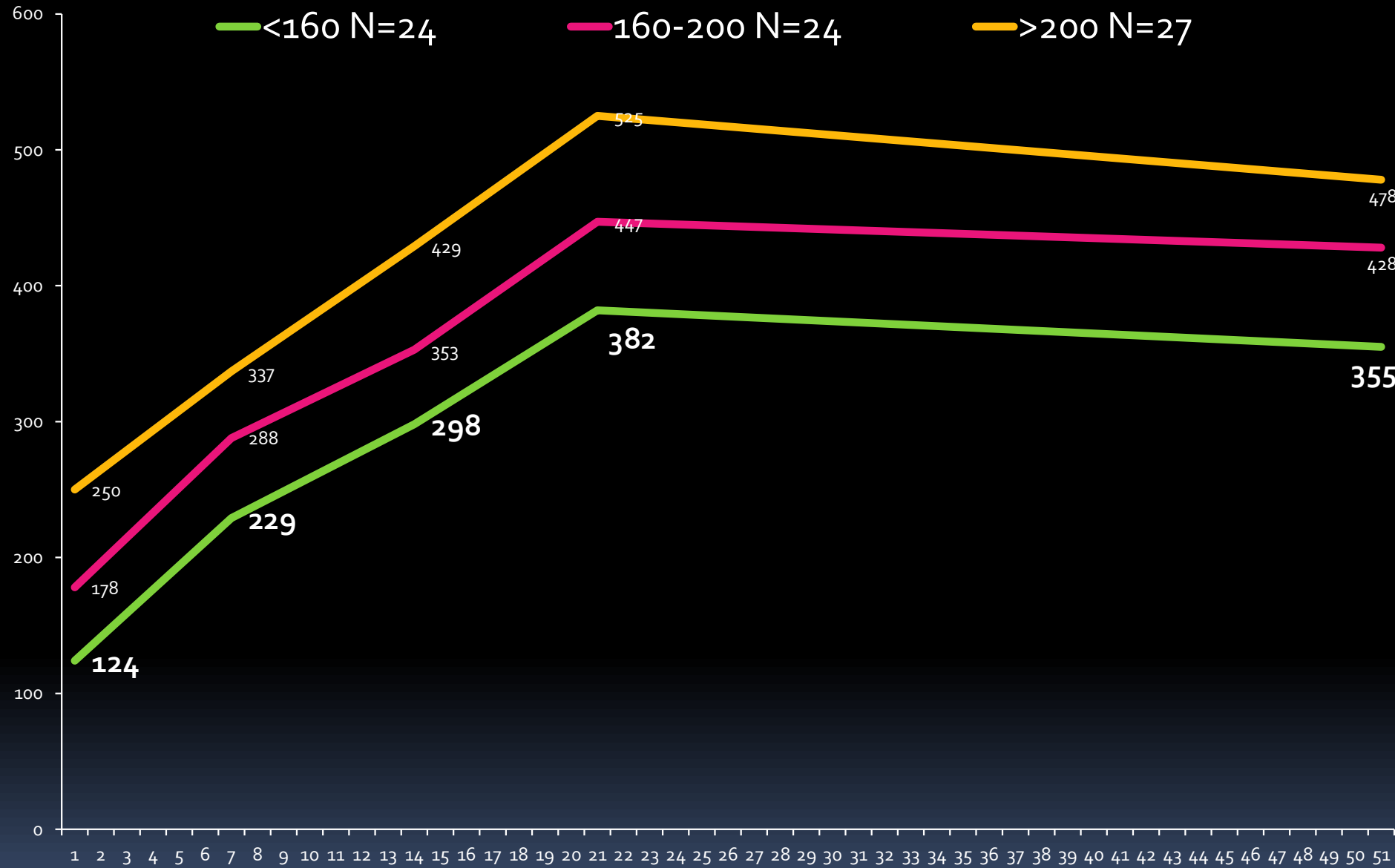

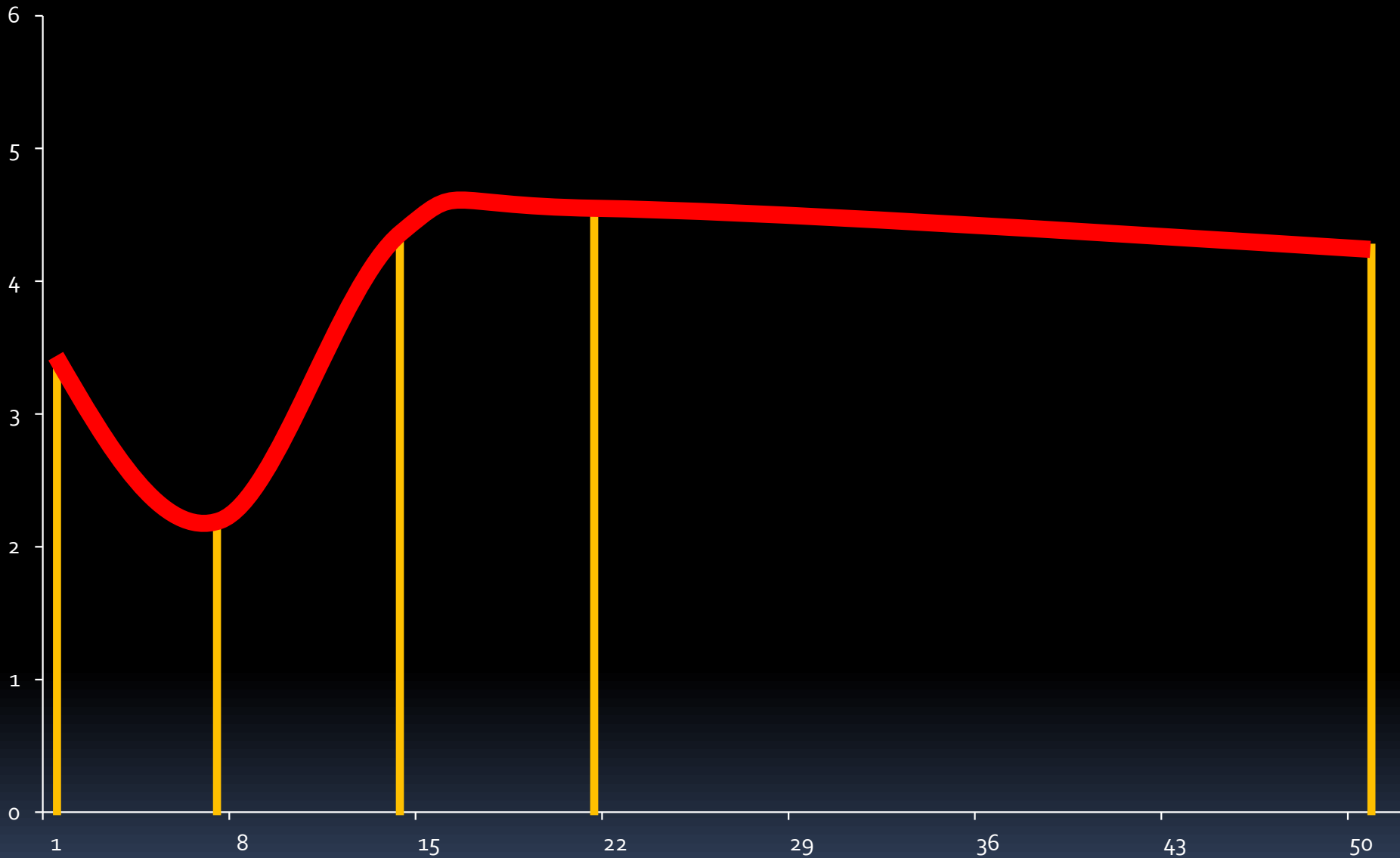
VGS N=50

Høgskole N=20

Sakkader, fikseringer og regresjoner

DANS, RÖN OCH JAGPROJEKT

På jakt efter ungdomars kroppsspråk och den "synkretiska dansen", en sammansmältning av olika kulturers dans, har jag i mitt fältarbete under hösten rört mig på olika arenor inom skolans värld. Nordiska, afrikanska, syd- och östeuropeiska ungdomar gör sina röster hörda genom sång, musik, skrik, skratt och gestaltar känslor och uttryck med hjälp av kroppsspråk och dans.

Den individuella estetiken framträder i kläder, frisyrer och symboliska tecken som förstärker ungdomarnas "jagprojekt" där också den egna stilen i kroppsrörelserna spelar en betydande roll i identitetsprövningen. Upphållsrummet fungerar som offentlig arena där ungdomarna spelar upp sina performance-liknande kroppsspråk.

<http://www.youtube.com/watch?v=pknohrsz4Qs>

Flere former for avkoding?

- Type 1: Fonologisk Avkoding

- Knekke lesekode: l + o + s blir til los
- Forståelse (hva er en los?)
- Automatisering (ortografisk lesing)

Sakkadelengde og fikseringsvarighet blir påvirket av:

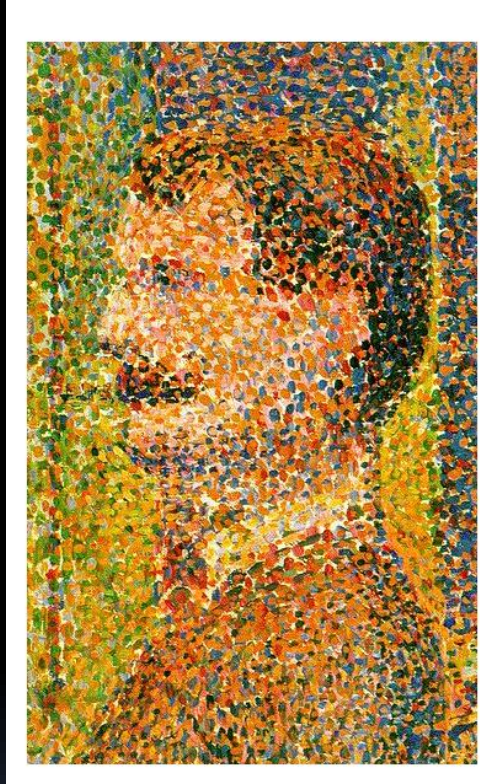
- Hvor høy- eller lavfrekvent ordet er
 - (Inhoff & Rayner, 1986; Rayner & Duffy, 1986),
- Hvor forutsigbart det fikserte ordet er
 - (Ehrlich & Rayner, 1981; Rayner & Well, 1996),
- Hvor mange betydninger det fikserte ordet har
 - (Duffy, Morris, & Rayner, 1988; Sereno, O'Donnell, & Rayner, 2006),
- Hvor lenge siden leseren lærte betydningen av ordet
 - (Juhasz & Rayner, 2003, 2006),
- Den semantiske sammenhengen mellom ordet og foregående ord
 - (Carroll & Slowiaczek, 1986; Morris, 1994), and
- Hvor kjent ordet er
 - (Williams & Morris, 2004).

http://www.scholarpedia.org/article/Eye_movements#Eye_movements_in_reading

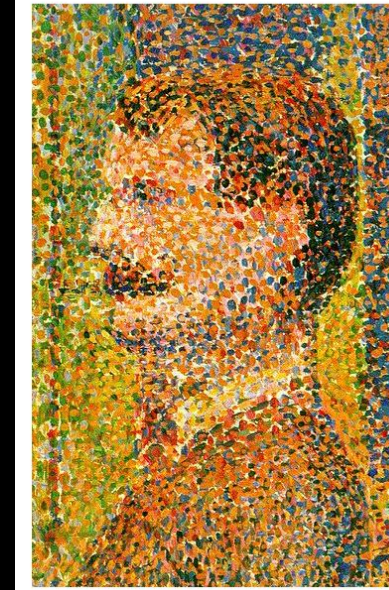
I cdnuolt blveiee taht I cluod aulacly
uesdnatnrd waht I was rdanieg. The
phaonmneal pweor of the hmuan mnid.
Aoccdrnig to rscheearch taem
at Cmabrigde Uinervtisy, it deosn't mttar
in waht oredr the ltters in a wrod are,
the olny iprmoatnt tihng is taht the frist
and lsat ltter be in the rghit pclae. The
rset can be a taotl mses and you can sitll
raed it wouthit a porbelm. Tihs is bcuseae
the huamn mnid deos not raed
ervey lteter by istlef, but the wrod as a
wlohe.

oUR M1ND5 C4N Do 4M4Z1NG 7H1NG5!
1MPR3551V3 7H1NG5! 1N 7H3 B3G1NN1NG
17 WA5 H4RD BU7 NoW, oN 7H15 LIN3
YoUR M1ND 1S R34D1NG 17
4U7oM471C4LLY W17HoU7 3V3N 7H1NK1NG
4BoU7 17, B3 PROUD! oNLY C34R741N
P3oPL3 C4N R3AD 7H15. R3 P057 1F U
C4N R35D 7H15.

Figur/grunn-organisering

Georges Seurat 1989

- Helheten har psykologisk forrang foran delene
- Hjernene ikke passiv mottaker/"opptaksmaskin" av sensorisk informasjon, men et *aktivt system som transformerer sensorisk informasjon, organiserer /distribuerer og lager mønstre i mentale kraftfelt.*

Flere former for avkoding?

- Type 1: Fonologisk Avkoding
 - Knekke lesekode: l + o + s blir til los
 - Forståelse (hva er en los?)
 - Automatisering (ortografisk leksikon)
- Type 2: Meningsavkoding gjennom kontekst
 - 'uesdnatnrd'
 - I cluod aulacty uesdnatnrd waht I was rdanieg
- 1+2
 - Samspill mellom bottom-up og top-down prosesser
 - Ivar Bråten, *Viden om læsning 2:2007*

Leseforståelse

We define reading comprehension as the process of simultaneously extracting and constructing meaning through interaction and involvement with written language.

(RAND Reading Study Group)

Kritiske suksessfaktorer

- 'Svømmelærere bør helst kunne svømme selv'
 - = lærerne som skal kjøre Pageturner-opplæring av elever må selv ha gjennomført kurset for å kunne gi god veiledning underveis
- Hjelp elevene (etter gjennomført kurs) til å finne ut når det er lurt å bruke Pageturner-teknikken
 - Bruk på skjønnlitteratur (10 min. om gangen) en stund før sakprosa
- Riktig instruksjon
 - Slappe av i kroppen, la øynene gli med jevn bevegelse fra venstre mot høyre, 'se' ordene, ikke les på vanlig måte.
- Gjennomføre treningsøktene uten for lange opphold
- Gi ekstra støtte og oppmuntring til elever med lesevansker
 - Økt lesehastighet kommer senere enn for vanlige lesere.

Pageturner passer ikke for

- Epileptikere (snakk med lege/øyelege/synspedagog)
- Elever med lite ordforråd, ekstra svak begrepsforståelse
 - Bedre resultater i 6. og 7. enn i 5.
 - Den tekstløse øyetreningen kan gi god støtte allerede fra 5. trinn